

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ НІМЕЧЧИНИ

Богородицька Ганна Євгенівна

кандидат економічних наук,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій

Університету митної справи та фінансів

Ісаченко В. Г.

бакалавр

Університету митної справи та фінансів

Протягом останніх десятиліть Федеративна Республіка Німеччина позиціонує себе як країна з високими показниками інноваційності, чому здебільшого сприяють заходи в межах реалізації основних засад її державної політики у сфері інноваційної діяльності. Визначальну роль інноваційної складової для економічного зростання та встановлення лідерських позицій у глобальному економічному просторі підтверджує стрімкий розвиток Німеччини після Другої світової війни, який поряд із заходами щодо післявоєнної відбудови економіки країни був також зумовлений державною підтримкою інноваційної діяльності.

До основних інституцій, які забезпечують сприятливе інноваційне середовище в Німеччині, можна віднести: «Німецьке науково-дослідне товариство» (DFG), «Товариство із сприяння наукам ім. Макса Планка» (MPG), «Товариство із сприяння прикладним наукам ім. Фраунгофера» (FhG), «Товариство ім. Гельмгольца» (HGF), «Науково-дослідне товариство ім. Лейбніца» (WGL), федеральні інститути у сфері досліджень та розробок, інститути робітничого об'єднання індустріальних науково-дослідних альянсів «AiF», земельні інститути у сфері НДДКР, інститути в сфері галузевих НДДКР, академії, ВНЗ, дослідні лабораторії підприємств, громадські установи, бібліотеки тощо.

Все це в сукупності не тільки сприяє зростанню економіки країни, а й підвищенню рівня і якості життя населення, перетворюючи країну на пункт еміграції робочої сили з усього світу. Узгоджена співпраця закладів вищої освіти, дослідних установ та підприємств, які частіше за все об'єднуються за географічною ознакою та виробничою спеціалізацією в кластери, є відмітною особливістю інноваційної діяльності ФРН. Прикладом такої співпраці може слугувати підприємство «SpheroTec GmbH», яке було створено як дочірню філію при Мюнхенському університеті, на базі якого проводилось тестування нового методу лікування онкологічних захворювань, безпосередньою ж

реалізацією високотехнологічної інновації займалося підприємство при ВНЗ.

Завдяки кластерам відбувається взаємовигідне співробітництво, за якого технології одразу після розробки залучаються в оборот підприємства, яке втілює їх на базі свого виробництва, випускаючи конкурентоспроможну продукцію, або надає їх у тимчасове або довічне користування на умовах лізингу, ліцензії чи іншої форми науково-технологічного обміну. Створення кластерів в галузі високих технологій сьогодні забезпечується державною підтримкою і фінансується не лише з регіональних, але й за рахунок федеральних джерел.

Незважаючи на те, що на сучасному етапі розвитку світової торгівлі країна походження не відіграє такої визначальної ролі при виборі товару, як раніше, словосполучення «made in Germany» («зроблено в Німеччині») сприймається як еталон якості, технологічних переваг та символ інновацій і викликає високу довіру у споживачів різних країн. За одностайною думкою міжнародних експертів з США, Йємену, Китаю, Японії та Нідерландів, які є торговельними партнерами Німеччини, продукція з позначкою «made in Germany», незважаючи на її іноді досить високу вартість, асоціюється сьогодні в усьому світі з високою якістю, надійністю, сучасним технологічним рівнем та оригінальністю ідей, забезпеченими, в першу чергу, інноваційними розробками, що наділило німецьких виробників основними перевагами на світовому ринку, дозволило їм завоювати беззаперечну репутацію та зайняти конкурентні позиції на міжнародній арені.

Сьогодні усім відомі винаходи німецьких вчених та дослідників різних часів, які мали визначальне значення не лише для світового розвитку, але й для суспільного прогресу. Перша у світі листова офсетна друкарська машина, штучний інсулін, технологія «PAL» для кольорового телебачення, чіп-карти, подушка безпеки, технологія «Flash», що використовується у магнітно-резонансній томографії, найшвидший у світі комп'ютерний томограф «SOMATOM Sensation 64», технологія аудіокомпресії, втілена у сучасні MP-3 плеєри, орбітальні телескопи «Herschel» та «Planck» – це лише деякі з найбільш відомих інноваційних розробок німецького походження [1, с. 309–315].

У Німеччині інноваційні заходи держави орієнтовані переважно на малі та середні підприємства. Поряд з організаційною та технологічною рухливістю цих підприємств, що дозволяє більш оперативно реагувати на зміни ринкової обстановки, підвищена увага до них з боку уряду пояснюється міркуваннями соціальної політики. Справа в тому, що у сфері малих та середніх підприємств зайнято 24 млн чол., що становить майже 60% всіх працюючих, причому більшість з них безпосередньо пов'язана з високими технологіями. У малих і середніх підприємствах зосереджена значна частина інноваційного потенціалу економіки

Німеччини. Причому, якщо великі фірми концентрують свої зусилля в традиційних галузях – машинобудуванні, автомобілебудуванні, хімічній промисловості, то малий і середній бізнес схильний концентрувати свої зусилля на “технологіях майбутнього”. У землях колишньої НДР малий і середній бізнес відіграє провідну роль в інноваційному процесі.

Інноваційна політика на федеральному рівні ґрунтується на наступних принципах:

1. Сприяння інноваційній активності фірм шляхом створення сприятливих умов (податкові пільги, обов’язкові до виконання інструкції) і прямої підтримки (фінансування досліджень та інновацій).

2. Посилення позицій Німеччини в галузі нових інформаційних і комунікаційних технологій, включаючи ініціативи з реформування професійної освіти і запрошення висококваліфікованих іноземних фахівців.

3. Збільшення співробітництва та технологічного обміну між дослідницькими центрами та промисловістю.

4. Оптимізація середньо-спеціальної та вищої освіти в напрямі більшої обізнаності про нові технології, модернізація університетської системи навчання та професійної освіти.

5. Стимулювання розвитку “технологій майбутнього”, таких, як біотехнологія та мультимедіа.

6. Розвиток ринку венчурних капіталів.

Основною проблемою німецької інноваційної політики як на федеральному, так і на регіональному рівні є створення особливої інноваційної культури населення. Політичні та громадські діячі єдині в думці, що існує гостра нестача обізнаності та готовності впроваджувати інновації в економіку і суспільне життя. Таким чином, всі зацікавлені сторони надають цьому питанню особливу важливість і здійснюють ряд ініціатив по вирошуванню інноваційної та підприємницької культури в Німеччині, особливо в галузі освіти; всіяко стимулюється співробітництво учасників інноваційного процесу [2, с. 15–20].

Отже, питання про збереження країною провідного становища в світі технологій розглядається в Німеччині значно ширше, ніж проста підтримка перспективних досліджень і винаходів. Виходячи з тези, що наука є невід’ємною і найважливішою складовою німецької культури, що від загального визнання якості німецької технології залежить міжнародний авторитет країни, і, як один з наслідків, її місце на світовому ринку, підтримка високого рівня вітчизняної науки також входить в систему державних пріоритетів Німеччини.

Одночасно з визнанням зростання міжнародної конкуренції у сфері науки та економіки більшість німецьких експертів єдині в думці, що Німеччина повинна залишатися відкритою для світової науки і разом з тим привабливою для кращих розумів світу. Тому важливою

складовою частиною державної науково-технічної політики є сприяння інтернаціоналізації науково-дослідного ландшафту країни шляхом досягнення такого рівня науково-дослідної роботи у вищій школі і позауніверситетських наукових установах, який дозволив би залучити більше іноземних студентів і вчених із ступеннями.

Список використаних джерел:

1. Інноваційна складова економічного розвитку Німеччини в умовах глобальної конкуренції: Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. 2021. URL: <https://econforum.duan.edu.ua/images/PDF/2012/2/44.pdf>.

2. Пічкурова З.В. Інноваційна сфера Німеччини: тенденції розвитку та шляхи використання прогресивного досвіду для України. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2016. URL: <https://econforum.duan.edu.ua/images/PDF/2012/2/44.pdf>.